

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 515/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Romanom Grigelom, Nad plážou 16, Banská Bystrica, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 6/2011 v čase po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 507/2017 z 12. decembra 2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľa

1. Ústavnému súdu bola 15. júla 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 6/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) v čase po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 507/2017 z 12. decembra 2017 .

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 7 T 6/2011 stíhaný pre zločin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“). Predmetné konanie trvá podľa sťažovateľa od 27. januára 2011, pričom k jeho obvineniu pre stíhaný zločin došlo v marci 2009 a do času podania ústavnej sťažnosti nie je nielenže právoplatne skončené, ale okresný súd vo veci dosiaľ ani len nerozhodol ako súd

prvostupňový. Predmetná trestná vec už bola posúdená aj ústavným súdom, a to v jeho náleze č. k. I. ÚS 507/2017 z 12. decembra 2017 tak, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 6/2011 bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a sťažovateľovi boli priznané finančné zadosťučinenie vo výške 500 eur a náhrada trov konania.

3. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti predkladá ústavnému súdu podrobnú právnu argumentáciu podporenú aj rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), z ktorej vyplýva, že vedenie trestného stíhania nad určitú časovo ohraničenú os je nielen v rozpore s jeho základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale zároveň aj s postupujúcim časom výrazne degraduje verejný záujem na jeho samotnom trestnom stíhaní ako páchatel'a trestného činu. Navyše v sťažovateľovom prípade aj vzhľadom na to, že v inej trestnej veci vykonal trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov, je jeho trestné stíhanie aj neúčelné, neproporcionálne, nehospodárne a tiež neprímerane zaťažujúce zúčastnené osoby. Sťažovateľ teda poukazuje na to, že *„V situácii, keď trestné stíhanie trvá neprímerane dlhú dobu (podľa judikatúry ESLP spravidla viac ako 6 rokov) existuje len zdanlivo trvajúci stret (kolízia) jednak medzi verejným záujmom na trestnom stíhaní obvineného a jeho Ústavou a Dohovorom garantovanými základnými právami, do ktorých naďalej trestné stíhanie (už neoprávnene) zasahuje, ale aj medzi zákonom prezentovanými verejnými záujmami - predmet Trestného poriadku, zahŕňajúci aj jeho účel, totiž vyjadruje aj verejný záujem na dodržiavaní základných práv. Existuje teda zjavná disproporcia týchto záujmov v prospech ochrany pred pokračovaním v porušovaní základných práv obvineného.“*. Podľa sťažovateľa teda *„práva obvineného na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote nie sú pri ich porušení už ďalej ani ústavným poriadkom imanentne obmedziteľné - na realizáciu verejného záujmu na trestnom stíhaní sťažovateľa mali príslušné orgány legitímny priestor, ktorý nevyužili, porušili tak právo sťažovateľa na spravodlivý proces (v jeho časovej dimenzii) a na ďalšie pokračovanie v predmetnom konaní - a teda na pokračujúce porušovanie jeho základných práv im právny poriadok priestor už neoposkytuje.“*. Podľa právneho názoru sťažovateľa podporeného aj ním predostretou judikatúrou ESLP je preto *„Z hľadiska maximálnej materiálnej právneho štátu... neprípustné dospieť k záveru o porušení základných práv a nevyvodiť z neho konsekvent smerujúci k ich efektívnej a účinnej ochrane v podobe ukončenia takéhoto zásahu.“*. Sťažovateľom požadovaným konsekventom tohto protiprávneho stavu porušujúceho ním označené práva má byť zastavenie vedeného trestného stíhania proti jeho osobe okresným súdom, a tým ukončenie jeho trvania, čím sa tak aj samotný kompetenčný príkaz ústavného súdu v prerokovaní veci bez zbytočných prietáhov javí nielen ako neúčinný, ale predovšetkým proporcionálne nedostatočný, a to navyše za súčasného priznania primeraného finančného zadosťučinenia ako materiálnej kompenzácie porušenia označených práv ústavným súdom. Inými slovami, *„ústavná koncepcia základných práv nepripúšťa pokračovanie v ich porušovaní, ak existujú prostriedky spôsobilé takéto porušovanie ukončiť“*, pričom *„zakázať Okresnému súdu pokračovať v porušovaní sťažovateľovho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v predmetnom konaní je výlučne v kompetencii Ústavného súdu, ktorý tým môže zabezpečiť realizáciu prostriedku nápravy spôsobilého zamedziť pokračovaniu v ich porušovaní v zmysle čl. 13 Dohovoru, a poskytnúť tak*

sťažovateľovým právam ochranu, ktorá je praktická a účinná v súlade s Ústavným súdom konštantné presadzovanou materiálnou ochranou ústavnosti. “.

4. Na podklade uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd celkovou dĺžkou trestného konania vedeného Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 7T/6/2011 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 7T/6/2011 zakazuje pokračovať v porušovaní práva [REDAKOVANÉ] na prerokovanie jeho vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 13 000 EUR, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie vo veci samej - sťažnosť) vo výške 384,08 EUR. “

5. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 515/2021-11 z 12. októbra 2021 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že na ústnom pojednávaní netrvá, a s poukazom na vyjadrenie zákonného sudcu uviedol, že vo veci sa koná priebežne, bez prietahov. Vo veci boli nariadené hlavné pojednávania na 11. marec 2021 a 22. apríl 2021, ktoré museli byť odročené z dôvodu pandemickej situácie. Ďalší termín hlavného pojednávania nariadený na 7. júl 2021 musel byť odročený z dôvodu práceneschopnosti sťažovateľa, ďalší termín hlavného pojednávania nariadený na 22. september 2021 musel byť z dôvodu práceneschopnosti sťažovateľa preložený na 28. október 2021 a sťažovateľova prítomnosť musela byť zabezpečovaná cestou predvedenia. Na hlavnom pojednávaní konanom 28. októbra 2021 okresný súd pokračoval v konaní v zmysle § 277a zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a na ďalšom termíne hlavného pojednávania nariadenom na 22. január 2022 je plánované ukončenie dokazovania a vyhlásenie rozhodnutia súdu vo veci samej. S poukazom na tento prehľad vo veci vykonaných úkonov okresný súd konštatoval plynulosť postupu v predmetnej veci. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o tom, že dôvodom na zastavenie jeho trestného stíhania v tejto veci je/má byť jeho predchádzajúce odsúdenie v Českej republike a s tým súvisiaca dĺžka vykonaného trestu v inej trestnej veci, okresný súd poukázal na uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 To 25/2020 z 20. mája 2020, ktorým tento súd zrušil uznesenie okresného súdu z 23. októbra 2019, ktorým bolo trestné stíhanie sťažovateľa zastavené z dôvodu jeho neúčelnosti vo vzťahu k jeho odsúdeniu rozsudkom Krajského súdu v Brne – pobočky Zlín č. k. 61 T 7/2013

z 26. novembra 2013 v spojení s rozsudkom Vrchného súdu v Olomouci č. k. 2 To 19/2014 z 5. júna 2014.

II.2. Replika sťažovateľa:

7. Sťažovateľ vo svojej replike polemizoval so záverom okresného súdu o tom, že mal byť predvedený na nariadený termín hlavného pojednávania na 28. október 2021, keďže nemal byť/nebol naň riadne predvolaný a z tohto dôvodu sa ani nemohol naň riadne pripraviť, v dôsledku tohto pochybenia bude nutné hlavné pojednávanie zopakovať. Navyše sa mal sťažovateľ dostaviť na telefonické predvolanie na hlavné pojednávanie v inej trestnej veci. K otázke zastavenia vedeného trestného stíhania a k uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 To 25/2020 z 20. mája 2020 sťažovateľ argumentoval tým, že „*Otázku povinnosti ukladania súhrnného trestu vo vzťahu k riadne uznanému cudzozemskému rozhodnutiu na základe rámcového rozhodnutia Rady EÚ č. 2008/675/SVV z 24.7.2008, transponované do právneho poriadku SR zákonom č. 549/2011 Z.z., riešil Najvyšší súd SR v dovolacom konaní rozsudkom sp. zn. 4 Tdo 37/2020 z 22.7.2021 a ide o jediné rozhodnutie týkajúce sa uvedenej problematiky k právnemu poriadku účinnému v súčasnej dobe. Rovnako predmetnú otázku riešia aj všeobecné súdy, napr. rozsudok Okresného súdu Trenčín sp. zn. 8T 59/2012 zo 16.11.2018 v spojení s uznesením Krajského súdu Trenčín sp. zn. 2To 29/2019 z 8.8.2019.*“. Podľa sťažovateľa teda „*Vzhľadom na uložený a vykonaný trest v trvaní desiatich rokov, vo vzťahu ku ktorému rozsudku by sa v prípade uznania viny musel ukladať súhrnný trest (právnym titulom vykonaného trestu odňatia slobody je uznávací rozsudok súdu SR a nie samotné cudzozemské rozhodnutie), značnú dobu od údajného spáchania skutku, trvajúce prietahy v konaní, samotný záujem údajného poškodeného na zastavení trestného stíhania a fakt, že sťažovateľ od 6.10.2020 vedie riadny život, je ďalšie vedenie trestného stíhania absolútne neučelné a s poukazom na právnu argumentáciu ústavnej sťažnosti z ústavnoprávneho hľadiska neutržateľné.*“.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 6/2011 v čase po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. I. ÚS 507/2017 z 12. decembra 2017 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť

zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020, IV. ÚS 576/2020, IV. ÚS 610/2020).

11. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov (v primeranej lehote) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov (v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy, obdobne tak aj čl. 6 ods. 1 dohovoru v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý vyjadruje predovšetkým záujem o to, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (PL. ÚS 25/01).

12. Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právny názor, podľa ktorého nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania.

13. Pri posudzovaní dĺžky trestného konania zohľadňuje ESLP viaceré okolnosti, medzi nimi zložitnosť prípadu, správanie sťažovateľa a postup zodpovedných orgánov (Chiarello proti Nemecku z 20. 6. 2019, sťažnosť č. 497/17, bod 45).

III.1. Právna a faktická zložitnosť vecí:

14. Pokiaľ ide o zložitnosť prípadu, tá môže vyplývať z rozsahu obvinení, množstva osôb zapojených do konania (napr. počet obvinených, svedkov) alebo tiež z medzinárodného aspektu prípadu (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, bod 20). Zložitnosť prípadu môže taktiež vyplývať z trestnej činnosti tzv. „bielych golierov“, teda podvodov zahŕňajúcich viacero spoločností a komplexné transakcie, ktorých cieľom je vyhnúť sa kontrole vyšetrovacích orgánov a ktoré si vyžadujú značné účtovné a finančné odborné znalosti (C. P. a ďalší proti Francúzsku z 1. 8. 2000, sťažnosť č. 36009/97, bod 30).

15. Predmetom napadnutého konania je vyodenie trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa pre stíhanú trestnú činnosť, čo predstavuje štandardný predmet trestnoprávnej agendy súdov. Z tohto uhla pohľadu konanie nie je nijakým spôsobom náročné. Ústavný súd síce v náleze č. k. I. ÚS 507/2017 z 12. decembra 2017 neprikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov, no vzhľadom na vyslovenie porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je povinnosťou okresného súdu pristúpiť k ukončeniu konania v čo najkratšom čase.

III.2. Správanie účastníka konania:

16. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, čl. 6 dohovoru nevyžaduje, aby tento aktívne spolupracoval so súdnymi orgánmi. Taktiež sťažovateľovi nemožno vyčítať skutočnosť, že využíva jemu dostupné opravné prostriedky podľa vnútroštátneho práva (Erkner a Hofauer proti Rakúsku z 23. 4. 1987). Od sťažovateľa sa vyžaduje iba to, aby preukázal riadnu starostlivosť pri vykonávaní procesných krokov, ktoré sa ho týkajú a aby nepristupoval k využívaniu zdržovacej procesnej taktiky a využil možnosti priznané vnútroštátnym právnym poriadkom na skrátenie konania (Unión Alimentaria Sanders S.A. proti Španielsku zo 7. 7. 1989). Správanie sťažovateľa preto predstavuje objektívnu skutočnosť, ktorá nemôže byť pripísaná štátu a ktorá sa musí zohľadniť pre účely určenia, či bola prekročená primeraná lehota uvedená v čl. 6 ods. 1 dohovoru (Eckle proti Nemecku z 15. 7. 1982, Poiss proti Rakúsku z 23. 4. 1987), a ESĽP taktiež zohľadňuje úmysel sťažovateľa predĺžovať konanie, keď táto skutočnosť jasne vyplýva zo súdneho spisu (I. A. proti Francúzsku z 23. 9. 1998, sťažnosť č. 28213/95, bod 121).

17. Obdobne tak aj judikatúra ESĽP, pokiaľ ide o správanie sťažovateľa, konštatuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyžaduje aktívnu spoluprácu sťažovateľov so súdnymi orgánmi a sťažovateľovi taktiež nemôže byť vyčítané plné využitie dostupných opravných prostriedkov podľa vnútroštátneho práva. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietahov v súdnom konaní ústavný súd konštatuje, že na strane sťažovateľa zistil viaceré okolnosti, ktoré viedli k predĺžovaniu konania. Svedčí o tom prehľad vo veci vykonaných úkonov, z ktorého je zrejmé, že sa sťažovateľ mienil vyhýbať nariadeným úkonom trestného konania. Bolo to tak explicitne pri nariadenom termíne hlavného pojednávania na 7. júl 2021 a 22. september 2021, pričom na nariadený termín hlavného pojednávania na 28. október 2021 bol sťažovateľ predvedený v súčinnosti s príslušníkmi Policajného zboru. Za toto obdobie konania nesie zodpovednosť samotný sťažovateľ, ktorý sa takýmto spôsobom snažil vyhýbať nariadeným úkonom trestného konania, pričom táto skutočnosť jasne vyplýva zo súdneho spisu (I. A. proti Francúzsku z 23. 9. 1998, sťažnosť č. 28213/95, bod 121).

18. V ďalšom nariadený termín hlavného pojednávania na 11. máj 2018 musel byť odročený na 17. júl 2018 z dôvodu zvolenia si nového obhajcu sťažovateľom. Nariadený termín hlavného pojednávania na 17. júl 2018 musel byť odročený na 4. september 2018 z dôvodu žiadosti ustanoveného obhajcu sťažovateľa (nepítomnosť z dôvodu riadne naplánovanej dovolenky). Za toto obdobie konania nenesie zodpovednosť ani sťažovateľ, ale ani okresný súd, keďže ten bol povinný zabezpečiť v konaní práva sťažovateľa ako obžalovaného z trestného činu. Taktiež v súvislosti s pridelením veci novým zákonným sudcom, a to 15. marca 2019 a 9. marca 2020, a následnými výzvami okresného súdu sťažovateľovi z 21. júna 2019 a 12. augusta 2020, ktorými bol sťažovateľ vyzvaný k vyjadreniu podľa § 277 ods. 5 Trestného poriadku ústavný súd uvádza, že je vecou sťažovateľa, aký postup zvolí z hľadiska svojej obhajoby. Pokiaľ sa však rozhodne súhlas neudelíť a v dôsledku toho je potrebné úkony trestného konania vykonať odznova, tak túto dobu nie je opätovne možné pričítať na vrub ani samotnému sťažovateľovi (z dôvodu realizácie jeho práva na obhajobu), ale ani vo veci konajúcemu súdu, ktorého povinnosťou je právo sťažovateľa na obhajobu rešpektovať. Napokon okresným súdom ustanovený obhajca sťažovateľa predložil 24. septembra 2019 okresnému súdu návrh na zastavenie trestného stíhania sťažovateľa podľa § 281

ods. 2 s použitím § 215 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku [uznesenie okresného súdu č. k. 7 T 6/2011 z 23. októbra 2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 To 25/2020 z 20. mája 2020, o ktorom sa konalo až do 3. augusta 2020 (do doby vrátenia súdneho spisu okresnému súdu)]. Taktiež za toto obdobie nenesie zodpovednosť okresný súd, keďže konal a rozhodol o návrhu sťažovateľa súvisiacom s meritórnym posúdením veci vrátane opravného prostriedku podaného prokurátorom, o ktorom rozhodoval sťažnostný súd. Súhrne s odkazom na judikatúru ústavného súdu je teda možné uzavrieť, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016). Taktiež podľa judikatúry ESLP správanie sťažovateľa predstavuje objektívnu skutočnosť, ktorá nemôže byť pripísaná štátu a ktorá sa musí zohľadniť pre účely určenia, či bola prekročená primeraná lehota uvedená v čl. 6 ods. 1 dohovoru (Eckle proti Nemecku z 15. 7. 1982, Poiss proti Rakúsku z 23. 4. 1987).

III.3. Postup okresného súdu v konaní:

19. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v konaní.

20. Článok 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby sa v konaní postupovalo rýchlo, zároveň však ustanovuje aj všeobecnejšiu zásadu riadneho výkonu spravodlivosti. Medzi týmito požiadavkami je potrebné nájsť spravodlivú rovnováhu (Boddaert proti Belgicku z 22. 9. 1992, sťažnosť č. 12919/87, bod 39).

21. Z obsahu súdneho spisu v napadnutom konaní v čase po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 507/2017 z 12. decembra 2017 vyplýva tento prehľad vo veci vykonaných úkonov:

- 5. februára 2018 okresný súd oznámil Okresnej prokuratúre Bratislava I vydanie dodatočného súhlasu s trestným stíhaním sťažovateľa,
- 5. marca 2018 okresný súd nariadil termín pojednávania na 11. máj 2018
- 11. mája 2018 sa vo veci konalo hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na 17. júl 2018 z dôvodu zvolenia si nového obhajcu sťažovateľom,
- 28. júna 2018 okresný súd opatrením č. k. 7 T 6/2011 z 28. júna 2018 ustanovil sťažovateľovi obhajcu,
- 12. júla 2018 bolo okresnému súdu doručené podanie obhajcu sťažovateľa, ktorým požiadal o odročenie termínu pojednávania z dôvodu čerpania vopred naplánovanej dovolenky,
- 17. júla 2018 sa vo veci konalo hlavné pojednávanie, z dôvodu neprítomnosti obhajcu sťažovateľa bolo odročené na 4. september 2018 (hlavné pojednávanie neuskutočnené),
- 3. augusta 2018 bolo okresnému súdu doručené podanie obhajcu sťažovateľa obsahujúce návrhy na vykonanie dokazovania,
- 15. marca 2019 rozvrhom práce bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi (pridelená sudkyni JUDr. Eve Kreslovej),
- 21. júna 2019 okresný súd vyzval sťažovateľa na súhlas podľa § 277 ods. 5 Trestného poriadku,
- 19. júla 2019 okresný súd nariadil termín hlavného pojednávania na 18. september 2019,

- 18. septembra 2019 sa vo veci konalo na okresnom súde hlavné pojednávanie, sťažovateľ nesúhlasil so zmenou v zložení senátu a žiadal o opakovanie úkonov trestného konania, hlavné pojednávanie bolo následne odročené na 20. november 2019,
- 24. septembra 2019 bol okresnému súdu doručený návrh obhajcu sťažovateľa na zastavenie trestného stíhania podľa § 281 ods. 2 s použitím § 215 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku,
- 23. októbra 2019 sa na okresnom súde konalo neverejné zasadnutie, na ktorom bolo prijaté uznesenie o zastavení trestného stíhania sťažovateľa podľa § 290 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 281 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 9 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku (uznesenie okresného súdu č. k. 7 T 6/2011 z 23. októbra 2019),
- 11. novembra 2019 bola okresnému súdu doručená sťažnosť prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava I proti uzneseniu okresného súdu č. k. I. ÚS 507/2017 z 12. decembra 2017,
- 13. decembra 2019 bolo okresnému súdu doručené odôvodnenie sťažnosti prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava I z 11. novembra 2019,
- 4. marca 2020 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie obhajcu k sťažnosti prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava I z 11. novembra 2019,
- 9. marca 2020 bol súdny spis pridelený novému zákonnému sudcovi,
- 27. apríla 2020 bol súdny spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na konanie o sťažnosti,
- 20. mája 2020 Krajský súd v Bratislave na neverejnom zasadnutí rozhodol o zrušení uznesenia okresného súdu č. k. 7 T 6/2011 z 23. októbra 2019 (uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 To 25/2020 z 20. mája 2020),
- 3. augusta 2020 bol súdny spis vrátený okresnému súdu,
- 12. augusta 2020 okresný súd vyzval sťažovateľa na vyjadrenie k tomu, či súhlasí so zmenou senátu v predmetnej trestnej veci podľa § 277 ods. 5 Trestného poriadku,
- 11. januára 2021 okresný súd nariadil termín hlavného pojednávania na 11. marec 2021,
- 1. marca 2021 okresný súd opatrením zrušil ustanovenie obhajcu [REDAKOVANÉ] sťažovateľovi z dôvodu jeho prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody (uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 23 Ntc 5/2014 z 11. augusta 2020 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Urtost 5/2020 zo 6. októbra 2020),
- 10. marca 2021 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa o nezúčastnení sa pojednávania z dôvodu pandemickej situácie a z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na vycestovanie do Bratislavy z miesta bydliska,
- 10. marca 2021 okresný súd preložil termín hlavného pojednávania na 22. apríl 2021,
- 6. apríla 2021 okresný súd z dôvodu pandemickej situácie odročil termín hlavného pojednávania na neurčito,
- 7. júna 2021 okresný súd nariadil termín pojednávania na 7. júl 2021,
- 7. júla 2021 okresný súd vykonal vo veci hlavné pojednávanie, sťažovateľ bol neprítomný zo zdravotných dôvodov, bolo odročené na 22. september 2021, okresný súd zisťoval dôvody práceneschopnosti sťažovateľa,
- 13. júla 2021 bolo okresnému súdu doručené písomné podanie sťažovateľa, ktorým žiadal o zastavenie trestného stíhania pre jeho neúčelnosť a odstúpenie jeho trestnej veci Okresnému súdu Trenčín z dôvodu vedenia spoločného konania,
- 28. júla 2021 bolo okresnému súdu doručené podanie ošetrojúcej lekárky sťažovateľa o ukončení práceneschopnosti,

- 22. septembra 2021 okresný súd vykonal vo veci hlavné pojednávanie, sťažovateľ a poškodený vo veci boli neprítomní, súd nariadil predvedenie sťažovateľa, okresný súd nariadil ďalší termín hlavného pojednávania na 28. október 2021,

- 28. októbra 2021 okresný súd vykonal vo veci hlavné pojednávanie, sťažovateľ nesúhlasil so zmenou v zložení senátu, po vykonaní dokazovania bolo hlavné pojednávanie odročené na 21. január 2022, zároveň boli vydané pokyny k ďalšiemu dokazovaniu.

22. Po zhodnotení vo veci vykonaných úkonov ústavný súd identifikoval jedno obdobie nečinnosti okresného súdu, a to v čase od 17. júla 2018, keď okresný súd musel odročiť nariadený termín hlavného pojednávania z dôvodu riadne ospravedlnenej neprítomnosti obhajcu sťažovateľa, do 19. júla 2019, keď okresný súd nariadil termín hlavného pojednávania na 18. september 2019, pričom 15. marca 2019 bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi, resp. sudkyni, ktorá 21. júna 2019 vyzvala sťažovateľa na vyjadrenie podľa § 277 ods. 5 Trestného poriadku. Toto obdobie hodnotí ústavný súd ako ojedinelé obdobie nečinnosti okresného súdu v konaní a posudzuje ho v súlade so svojou už uvedenou judikatúrou (pozri bod 12). Postup okresného súdu v čase od 3. augusta 2020, keď bol súdny spis vrátený okresnému súdu z Krajského súdu v Bratislave (uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 To 25/2020 z 20. mája 2020), do času podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu 15. júna 2021 bol poznačený pandemickými opatreniami, ktoré predstavujú objektívnu skutočnosť, za ktorú nenesie zodpovednosť ani sťažovateľ a ani vo veci konajúci okresný súd (zrušenie nariadených termínov hlavných pojednávanií na 11. marec 2021 a 22. apríl 2021), alebo ide o obdobia, za ktoré nesie zodpovednosť sťažovateľ, a nie okresný súd (pozri bod 17).

23. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní v čase po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 507/2017 z 12. decembra 2017 neboli porušené.

24. K sťažovateľom nastolenej právnej polemike (pozri body 3 a 7) ústavný súd uvádza, že v trestných veciach je cieľom čl. 6 dohovoru, podľa ktorého má každý právo na prejednanie veci v primeranej lehote, zabezpečiť to, aby obvinená osoba nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18). Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (rozsudok ESĽP vo veci Wemhoff v. Nemecko z 27. 6. 1968). Posudzované obdobie začína v zásade vtedy, keď je osoba obvinená (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 1936/63, bod 18), ale, zohľadňujúc okolnosti prípadu, môže začať aj skôr, napr. zadržaním (už citovaný Wemhoff, bod 19), a končí oslobodením alebo odsúdením (už citovaný Wemhoff, bod 18).

25. Ústavný súd poukazuje na princíp sebaobmedzenia a zdržanlivosti (PL. ÚS 3/09, I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011) a princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorá má dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia

znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Vychádzajúc z týchto dvoch princípov, ústavný súd konštatuje, že dať odpoveď na sťažovateľom predostretú otázku bude vecou v prvom rade okresného súdu v prvostupňovom konaní, ktorý ich musí v záujme ochrany základných práv a slobôd zohľadniť. Teda okresný súd bude povinný identifikovať to, či sťažovateľ má z dôvodu argumentu spočívajúceho v dlhotrvajúcom trestnom konaní postavenie z pohľadu judikatúry ESĽP „obete“ a akými prostriedkami pristúpi ku kompenzovaniu postavenia sťažovateľa ako „obete“ dlhotrvajúceho konania. Právny poriadok v tejto súvislosti pozná inštitút mimoriadneho zníženia trestu odňatia slobody podľa § 39 Trestného zákona, ktorým je možné pristúpiť ku kompenzovaniu prietahov v trestnom konaní (vychádzajúc z nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 507/2017 z 12. decembra 2017 a ďalšej poskytnutej finančnej kompenzácie Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky na podklade sťažnosti podanej sťažovateľom ESĽP, sťažnosť č. 23222/18, na podklade zmierného schváleného medzi sťažovateľom a vládou Slovenskej republiky). Bude úlohou konajúcich súdov posúdiť, či poskytnutá finančná kompenzácia, ktorá už bola sťažovateľovi vyplatená, bola dostatočnou satisfakciou za prietahy v jeho trestnej veci alebo je potrebné popri nej pristúpiť aj k ďalšiemu zohľadneniu dotknutej okolnosti procesne dostupným spôsobom.

26. Z judikatúry ESĽP vyplýva, že odškodnenie za ujmu spôsobenú porušením práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru možno poskytnúť aj formou zmiernenia uloženého trestu, samozrejme, za podmienky, že je obvinený uznaný za vinného (Kovács proti Maďarsku z 28. 9. 2004), pričom z hľadiska garancií tohto článku je potrebné taktiež v rozhodnutí všeobecného súdu uviesť, k akému konkrétnemu zníženiu trestu odňatia slobody došlo v dôsledku prietahov v konaní vrátane celkovej dĺžky konania (Jansen proti Nemecku z 12. 10. 2000, Görges proti Nemecku zo 7. 5. 2002, Dzelili proti Nemecku z 10. 11. 2005) a v tomto smere je len paušálne konštatovanie nedostatočné (Ohlen proti Dánsku zo 6. 3. 2003).

27. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu